

Kommunstyrelsen
Handläggare
Emelie Claesson

Datum
2017-02-13

YTTRANDE
Diarienummer
KS-2017/107

Regeringskansliet
Miljö- och energidepartementet
103 33 Stockholm

m.registrator@regeringskansliet.se

Yttrande från Knivsta kommun över remiss av riksintresseutredningens betänkande Planering och beslut för hållbar utveckling (SOU 2015:99)

Bakgrund

Riksintresseutredningens slutbetänkande Planering och beslut för hållbar utveckling (SOU 2015:99) har sänts på remiss av Miljö- och energidepartementet för yttrande senast den 28 februari 2017. Knivsta kommun har beretts möjlighet att besvara remissen.

Utredningen har haft i uppdrag att redovisa en genomgripande översyn av de delar i miljöbalken som berör riksintressefrågorna. I uppdraget har ingått att utvärdera hur bestämmelserna om hushållning med mark- och vattenområden tillämpas och om alla intressen som anges i lagen fortfarande är i behov av reglering. Frågan om bostadsförsörjningen i relation till riksintressesystemet ska också redovisas.

Utredningen ska lämna förslag till lösningar för ett system som enligt uppdraget bör vara enkelt, tydligt, överskådligt och begripligt. Utredningen har i dessa delar utvärderat tillämpningen av hushållningsbestämmelserna och formulerat förslag till lösningar.

Kommunerna i Arlandaregionen – Knivsta, Sigtuna, Upplands Väsby och Vallentuna – har samordnat sina respektive yttranden i ärendet.

Knivsta kommuns synpunkter

Sedan 2014 har kommunerna – Knivsta, Sigtuna, Upplands Väsby och Vallentuna – bedrivit ett fördjupat samarbete i frågor som rör den samlade bebyggelse - och samhällsutvecklingen i Arlandaregionen. Knivsta kommun har mot denna bakgrund samordnat sina synpunkter i föreliggande yttrande med övriga kommuner i Arlandaregionen.

Samtliga kommuner i Arlandaregionen berörs i hög grad av sammanlagrade riksintressen, som till mellan 40-80 % täcker stora mark- och vattenområden i respektive kommuner. För Knivsta kommun är detta en påtaglig fråga då över 40 % av kommunens markområden är påverkade av begränsningar för bebyggelseutveckling till följd av riksintresseområden. De enskilt till ytan största områdena utgörs av influensområde för Arlanda flygplats respektive riksintresse för kulturmiljövård. Då det uppstår konflikt med motstående intressen är det i

---

huvudsak mellan bostadsbyggande och influensområden för buller gällande Arlanda flygplats.

Knivsta kommun delar uppfattningen om att bevara områden av nationellt intresse för framtiden är ett viktigt ansvar i all planering och utveckling. Samtidigt har Knivsta kommun i likhet med övriga kommuner i Arlandaregionen höga krav på sig och tydliga egna ambitioner om att även kunna bidra till regionens bostadsförsörjning och planera för ett på alla sätt hållbart samhälle. Det är därför mycket viktigt att riksintressesystemet blir tydligt och enklare att tillämpa än det system som finns idag.

Utredningen har, med utgångspunkt i sitt uppdrag, en hög ambitionsnivå och innehåller en bra redovisning av hur systemet tillämpas idag. Det framgår tydligt att tillämpningen av riksintressesystemet inte helt har följt de ursprungliga intentionerna. Riksintresset används idag mer för att säkra statligt inflytande än som vägledning för en dialog mellan stat och kommun, som var den ursprungliga tanken. Knivsta kommun delar också bedömningen om att underlag från sektorsmyndigheter inte alltid är tydligt utformat. Det krävs ofta ett omfattande utredningsarbete för att tolka innebörden i ett utpekat intresse. För kommunerna är det ett viktigt påpekande som görs i utredningen att när ett område har bedömts vara av riksintresse så innebär det inte att det faktiskt också är av riksintresse.

Utredningens förslag syftar till att främja en helhetssyn, förtydliga bestämmelsernas avsedda karaktär som planeringsriktlinjer och anpassa bestämmelserna till dagens krav. Tyvärr måste Knivsta kommun konstatera, att trots den höga ambitionsnivån, så når inte utredningens förslag fram till en lösning med ett system som är tydligt och överblickbart. Förslaget om att föra in ytterligare begrepp genom att ange en ny nivå kallad väsentligt allmänt intresse och att på detta sätt utöka systemet till att omfatta i praktiken fem nivåer kan heller inte sägas förenkla och förtydliga systemet.

I utredningen framhålls att kommunerna har en viktig uppgift att fylla i den fysiska planeringen för att kunna göra samlade bedömningar för en hållbar utveckling så att en från ekologisk, social, kulturell och ekonomisk synpunkt god och hållbar hushållning tryggas. Detta är vad den kommunala planeringen handlar om redan idag. Det är kommunerna som gör avvägningen mellan olika allmänna intressen. Mot denna bakgrund är det svårt att förstå vad utredningen anser saknas i den kommunala processen.

Att utreda och lägga förslag på hanteringen av bostadsförsörjningen i relation till riksintressesystemet har varit en av de centrala frågorna för utredningen. Utredningen har dock kommit fram till att bostadsförsörjningen inte anses lämpa sig för att klassas som riksintresse. Bostadsförsörjningen ses främst som ett kommunalt och regionalt intresse och inte som ett nationellt intresse. Bostadsförsörjning föreslås därmed ingå i de allmänna intressena. Allmänt intresse ska vara obligatoriskt att visa i översiktsplaneringen och kommunen skall visa hur intresset kan tillgodoses. Hur detta i sig ska stärka bostadsförsörjningen i planeringen är inte givet. Allmänna intressen och avvägningen mellan olika intressen är redan idag viktiga delar i den kommunala översiktsplanen. Utredningen har dock inte visat på ett system för att stärka bostadsintresset i planeringen.

Kommunerna i Arlandaregionen har i detta sammanhang gemensamt förklarat att bostäder behöver lyftas fram som på ett sådant sätt att det ges särskild vikt i relation till andra riksintressen. Det är exempelvis särskilt angeläget att en närmare precisering av riksintresset Arlanda kan göras när detta riksintresse och utbredningen av influensområdets gränser för bullerpåverkan ändras. Gällande influensområde för buller bör revideras i enlighet med det beslutade miljötillståndet för Arlanda flygplats som trädde i kraft 2015.

Mot bakgrund av den bostadsbrist som råder i regionen vill Knivsta kommun tillsammans med övriga kommuner i Arlandaregionen hävda att det ligger ett betydande gemensamt intresse i att en omprövning av riksintresset för Arlanda och influensområdets utbredning görs. Nuvarande riksintressesystem och tillämpningen av det innebär stora begränsningar för möjligheterna att ianspråkta attraktiv mark i stationsnära och centrala delar av kommunerna för bostadsbyggande. Det måste vara ett krav på att områden av riksintresse regelbundet ska kunna aktualitetsprövas i tidig dialog mellan stat och kommun och att preciseringar av riksintresset mer skyndsamt måste kunna göras.

Kommunerna i Arlandaregionen instämmer i stort i den uppfattning som framförs i det av Sveriges kommuner och landsting (SKL) avlämnade yttrandet över riksintresseutredningens betänkande i vilket man i allt väsentligt avstyrker utredningens förslag därför att det inte är ett klart och tydligt utformat förslag till riksintressesystem. SKL framför dock att det är mycket angeläget att ett fungerande riksintressesystem tas fram för att underlätta t ex bostadsbyggandet i ett hållbart samhällsbyggande, vilket också Knivsta kommun instämmer i.

Enligt Knivsta kommuns uppfattning behöver ett nytt system för hantering av riksintressen skyndsamt tas fram och områden av riksintresse måste vara väl avgränsade och unika i sitt slag för att få legitimitet. Knivsta kommun menar, i likhet med SKL, att det då också är viktigt att en avvägning mellan olika intressen kan göras i översikts- och detaljplaneringen utifrån en helhetssyn och att system för en tidig dialog behöver utvecklas mellan stat och kommun.

Klas Bergström
Kommunstyrelsens ordförande